

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE SOCIALE ZAKEN

COMMISSION DES AFFAIRES SOCIALES

dinsdag

01-10-2002

10:15 uur

mardi

01-10-2002

10:15 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
MR	<i>Mouvement réformateur</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
cdH	<i>centre démocrate Humaniste</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>	<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>

INHOUD

Vraag van de heer Jean-Marc Delizée aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "de pygmeëntentoonstelling in het park van Champalle in Yvoir en de ethische en juridische vragen die dat initiatief doet rijzen" (nr. 7879)	1
<i>Sprekers: Jean-Marc Delizée, Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid, Jef Valkeniers</i>	
Samengevoegde vragen van	4
- mevrouw Trees Pieters aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "de veiligheidscoördinatoren" (nr. 7936)	4
- de heer Filip Anthuenis aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "de veiligheidscoördinatoren" (nr. 8569)	4
<i>Sprekers: Trees Pieters, Filip Anthuenis, Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid</i>	
Vraag van mevrouw Trees Pieters aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "het bijberoep in de bouwsector" (nr. 7975)	11
<i>Sprekers: Trees Pieters, Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid</i>	
Samengevoegde vragen van	12
- de heer Karel Van Hoorebeke aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "de feestdag van 11 juli" (nr. 8519)	12
- de heer Koen Bultinck aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "een betaalde feestdag op 11 juli" (nr. 8559)	12
<i>Sprekers: Karel Van Hoorebeke, Koen Bultinck, Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid</i>	
Vraag van mevrouw Trees Pieters aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "de horecasector" (nr. 8549)	15
<i>Sprekers: Trees Pieters, Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid</i>	
Vraag van mevrouw Trees Pieters aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "mobbing" (nr. 8560)	17
<i>Sprekers: Trees Pieters, Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid, Jef Valkeniers</i>	

SOMMAIRE

Question de M. Jean-Marc Delizée à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "l'exposition de pygmées au domaine de Champalle à Yvoir et les questions éthiques et juridiques que pose cette initiative" (n° 7879)	1
<i>Orateurs: Jean-Marc Delizée, Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi, Jef Valkeniers</i>	
Questions jointes de	4
- Mme Trees Pieters à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "les coordinateurs de sécurité" (n° 7936)	4
- M. Filip Anthuenis à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "les coordinateurs de sécurité" (n° 8569)	4
<i>Orateurs: Trees Pieters, Filip Anthuenis, Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi</i>	
Question de Mme Trees Pieters à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "l'exercice d'une profession à titre complémentaire dans le secteur de la construction" (n° 7975)	11
<i>Orateurs: Trees Pieters, Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi</i>	
Questions jointes de	12
- M. Karel Van Hoorebeke à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "le jour férié du 11 juillet" (n° 8519)	12
- M. Koen Bultinck à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "le 11 juillet comme jour férié rémunéré" (n° 8559)	12
<i>Orateurs: Karel Van Hoorebeke, Koen Bultinck, Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi</i>	
Question de Mme Trees Pieters à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "le secteur horeca" (n° 8549)	15
<i>Orateurs: Trees Pieters, Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi</i>	
Question de Mme Trees Pieters à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "le harcèlement moral" (n° 8560)	17
<i>Orateurs: Trees Pieters, Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi, Jef Valkeniers</i>	

COMMISSIE VOOR DE SOCIALE
ZAKEN

van

DINSDAG 1 OKTOBER 2002

10:15 uur

COMMISSION DES AFFAIRES
SOCIALES

du

MARDI 1 OCTOBRE 2002

10:15 heures

De vergadering wordt geopend om 10.20 uur door mevrouw Pierrette Cahay-André, voorzitter.
La séance est ouverte à 10.20 heures par Mme Pierrette Cahay-André, présidente.

01 Question de M. Jean-Marc Delizée à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "l'exposition de pygmées au domaine de Champalle à Yvoir et les questions éthiques et juridiques que pose cette initiative" (n° 7879)

01 Vraag van de heer Jean-Marc Delizée aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "de pygmeeëntentoonstelling in het park van Champalle in Yvoir en de ethische en juridische vragen die dat initiatief doet rijzen" (nr. 7879)

01.01 Jean-Marc Delizée (PS): Madame la présidente, madame la ministre, ma question concerne une manifestation qui a eu lieu au cours de l'été dernier mais vu les vacances parlementaires, nous l'abordons seulement aujourd'hui. Toutefois, je pense qu'il est utile d'en débattre malgré tout car le temps passé depuis la fin de cette exposition permet d'analyser les événements avec un certain recul.

Dans le domaine de Champalle à Yvoir en province de Namur a été organisée une exposition au cours des mois de juillet et août de cette année; elle était consacrée à une ethnie de pygmées, les Bakas, en provenance du Cameroun. Cette exposition a soulevé de vives polémiques et des contestations, tant de la part de citoyens que d'associations dont notamment le Mouvement des nouveaux migrants et la Ligue des droits de l'homme. Ces associations se sont étonnées de la nature de l'exposition, de la manière dont elle était organisée et du lieu choisi.

Concernant la nature de l'exposition, beaucoup ont fait le lien avec des expositions d'Africains et de Congolais qui eurent lieu au 18ème siècle tant en France qu'en Belgique. On se souvient d'une exposition à Tervueren à la fin du 19ème siècle où les Congolais étaient exposés comme des animaux. De plus, en ce qui concerne les pygmées, je crois que ce terme a malheureusement dans notre inconscient d'Européens ou d'Occidentaux une connotation quelque peu péjorative qui se traduit par certaines expressions et formes de paternalisme; à ce propos, je pense à un homme politique qui qualifiait un certain gouvernement "de gouvernement de pygmées".

La manière dont l'exposition a été organisée a aussi été fortement mise en cause de même que le lieu. En fait, le domaine de

01.01 Jean-Marc Delizée (PS): De tentoonstelling over de Bakapygmeeën die de voorbije zomer in Yvoir werd georganiseerd, deed terugdenken aan de exposities van weleer waar de Kongolezen een beetje als dieren werden tentoongesteld. Het domein van Champalle wordt trouwens vaker gebruikt om exotische dieren tentoon te stellen. Het Centrum voor gelijkheid van kansen, aan wie deze aangelegenheid werd voorgelegd, heeft een verslag overhandigd, maar ik wil vooral uw mening kennen, en die van uw collega Boutmans, die ik ook zal ondervragen. Door zulke voyeuristische vertoningen op toeristische plaatsen worden de pygmeeën tot objecten herleid, terwijl het interessant zou zijn om de geschiedenis van die volkeren bekend te maken.

Champalle est un endroit où l'on expose généralement des animaux exotiques. C'est ainsi que l'on a qualifié cette exposition de sorte "de zoo humain", l'attraction principale étant les pygmées eux-mêmes.

Voorzitter: Lode Vanoost.
Président: Lode Vanoost.

Des contestations se sont élevées et un débat a eu lieu au cours de l'été. Après avoir reçu une série de questions à propos de cette manifestation, le Centre pour l'égalité des chances a remis un rapport à ce sujet.

Dès lors, étant donné votre rôle au niveau de l'égalité des chances et des discriminations, quel est votre avis sur ce type de manifestation? J'interrogerai d'ailleurs également votre collègue, M. Boutmans, au sujet des aspects qui ont trait à la coopération au développement. Je souhaiterais des éclaircissements sur la manière dont cette exposition a été préparée ou non préparée, sur le suivi et les résultats. M. Boutmans répondra à ces questions.

Mais j'aimerais avoir votre avis sur le rapport remis par le Centre pour l'égalité des chances, ainsi que sur ce genre de manifestation. Je pense qu'il faut rester prudent en la matière et éviter que d'autres initiatives de ce genre ne se multiplient. Il ne faudrait pas dériver vers un certain voyeurisme, comme cela semble être la tendance aujourd'hui.

On s'est aussi interrogé sur le fait de savoir si les pygmées devaient disposer d'un contrat de travail ou éventuellement d'un contrat d'artiste, puisqu'à certains moments, il leur était demandé de chanter et de danser au cours de la visite. Ils ont donc été, en quelque sorte, instrumentalisés. On n'a pas fait de recherches sur leur ethnie, sur leur culture ou un certain nombre de choses qu'ils auraient pu nous apprendre. Ils ont simplement été utilisés comme attraction touristique. Je trouve cela fort dommage.

J'aimerais donc connaître votre avis et vos conclusions au sujet du rapport remis par le Centre pour l'égalité des chances. Quelle est également votre opinion à propos du contrat de travail et du contrat d'artiste?

01.02 Laurette Onkelinx, ministre: Monsieur le président, chers collègues, nous avons effectivement tous été mis mal à l'aise par la manière dont cette exposition a été organisée.

La question s'est posée de savoir si les faits que vous avez évoqués tombaient ou non sous le coup de la loi du 30 juillet 1981, réprimant certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie.

La réponse est non. On ne peut, en effet, à aucun moment soupçonner les initiateurs de l'exposition d'avoir voulu inciter à la discrimination, à la ségrégation ou à la violence à l'égard d'un groupe ou d'une communauté.

Au contraire, il ressort des informations dont je dispose que, précisément, on visait à lutter contre une forme de ségrégation et de discrimination dont les Bakas sont victimes au Cameroun.

01.02 Laurette Onkelinx, minister : Die tentoonstelling heeft een algemeen gevoel van onbehagen losgemaakt, maar de feiten vallen blijkbaar niet onder de wet van 30 juli 1981 aangezien de tentoonstelling bedoeld was om de segregatie te bestrijden. De Baka zijn met de nodige visa en vergunningen in België aangekomen. Ze zijn vrij, uit vrije wil en wettelijk naar hier gekomen.

Er is echter niet aan de voorwaarden van de arbeidsovereenkomst voldaan: er is geen hiërarchische verhouding

Se demander si cette exposition aurait pu tomber sous le coup de la loi contre la traite des êtres humains était également une question essentielle. A cet égard, ce sont les conditions d'entrée des Bakas sur le territoire belge qu'il y a lieu d'examiner. Ceux-ci sont, à ma connaissance, entrés sur le territoire munis des visas et des autorisations nécessaires. Il s'agit donc d'un aspect du dossier relevant de la compétence de mon collègue, le ministre de l'Intérieur.

En toute hypothèse, il aurait fallu démontrer qu'il y a eu des manœuvres frauduleuses, soit de la violence, des menaces ou de la contrainte, démontrant que l'on abuse de leur situation vulnérable. Or, d'après le rapport du Centre pour l'égalité des chances, il apparaît que, je cite, "jusqu'à preuve du contraire, les Bakas sont venus librement, volontairement et légalement en Belgique; selon l'organisateur, leur participation à l'exposition a fait l'objet de plusieurs mois de débats et de discussions au sein des communautés au Cameroun pour savoir qui viendrait les représenter".

Reste une ambiguïté compte tenu des prestations effectuées par les Bakas dans le cadre de l'exposition, à savoir la participation à la construction de huttes et des danses exercées durant quelques minutes devant les groupes de visiteurs.

Les éléments du contrat de travail ne sont semble-t-il pas réunis puisqu'il n'y a apparemment ni lien de subordination ni rémunération, car il apparaît que le pourcentage du montant perçu comme droit d'entrée était ristourné à une association camerounaise en vue d'être affecté à un projet de coopération au développement.

Il ne ressort d'ailleurs pas des éléments dont je dispose que le ministre de l'Intérieur aurait conditionné leur entrée sur le territoire belge à la délivrance d'une autorisation de travail. Je ne pense pas non plus que l'on puisse qualifier leur prestation de purement artistique à l'instar des Massaïs, dont le but est d'obtenir rétribution dans le cadre de spectacles organisés à cet effet.

Il n'en reste pas moins que le contexte dans lequel cette exposition a eu lieu est extrêmement regrettable. En effet, on peut s'étonner du lieu choisi, à savoir un parc animalier, de la présentation des Bakas eux-mêmes avec qui les visiteurs ne pouvaient avoir de véritable dialogue compte tenu de l'absence de tout interprète, les Bakas apparaissant dès lors plutôt comme des objets de curiosité. Le Centre pour l'égalité des chances note également qu'il était imposé aux Bakas une limitation dans leurs déplacements, ce qui est extrêmement choquant, les raisons invoquées par l'organisateur étant, à cet égard, totalement obscures.

Comme vous l'avez dit, tous ces éléments ne sont pas sans nous rappeler une partie de notre passé colonialiste avec son cortège de paternalisme et d'humiliations.

Bien que le Centre relève des intentions humanitaires dans l'organisation de la manifestation, je pense que l'on peut regretter le manque de vigilance dans la préparation de celle-ci.

En conclusion, si on ne peut pas dire que les faits tombent sous le coup de la loi pénale, on doit s'interroger plus largement sur la conformité de l'organisation avec la dignité humaine. Mais, peut-être,

en ze worden ook niet vergoed. De Massaï werden betaald voor hun voorstellingen.

De keuze van het dierenpark is ook betwistbaar evenals de beperkte bewegingsvrijheid van de Baka. Dit doet denken aan ons koloniaal verleden met zijn zweem van paternalisme en vernederingen.

Indien het wetsontwerp voor het bestrijden van elke vorm van discriminatie reeds was aangenomen, hadden we een rechtsvordering kunnen instellen. Wij moeten ons in de toekomst inspannen voor een echte culturele dialoog.

dans ce cadre-là, la loi sur les discriminations, si elle avait existé au moment des faits, aurait peut-être pu, pour ce qui concerne le volet civil, être mise en application.

Je ne peux qu'espérer que pareille manifestation soit organisée à l'avenir dans des conditions d'éthique suffisantes et en collaboration beaucoup plus étroite avec le secteur de la coopération au développement.

01.03 Jean-Marc Delizée (PS): Monsieur le président, je remercie Mme la ministre pour ses réponses. Je voulais surtout souligner les problèmes d'éthique soulevés par cette organisation. Comme vous l'avez indiqué, je crois que la dignité humaine est l'élément majeur, il faut y rester attentif.

01.03 Jean-Marc Delizée (PS): Dergelijke fouten mogen niet meer gebeuren. De menselijke waardigheid is hier in het geding.

01.03 Jef Valkeniers (VLD): Allez dire cela aux Camerounais, les organisateurs de cet événement.

01.04 Jef Valkeniers (VLD): Ga dat de Kameroeners maar eens vertellen, die dat evenement georganiseerd hebben.

Le **président**: Monsieur Valkeniers, c'est M. Delizée qui a la parole.

01.05 Jean-Marc Delizée (PS): Monsieur le président, je ne fais absolument pas de procès d'intention aux organisateurs. Je n'y vois pas du racisme mais plutôt une maladresse sur la nature, la manière et le lieu où cela a été organisé. On peut effectivement discuter sur le consentement, vu le rapport de force entre les différents intermédiaires. Je rappelle qu'une asbl camerounaise était intermédiaire dans cette affaire.

01.05 Jean-Marc Delizée (PS): Ik beperk mij tot het ethische aspect van het hele gebeuren.

J'ai entendu les réponses de Mme la ministre et j'y souscris entièrement. J'ai lu le rapport du Centre pour l'égalité des chances. Cela ne me pose donc pas de problème. Madame la ministre, vous avez donné des réponses précises sur les éléments du contrat de travail artistique. Je souhaitais simplement attirer l'attention sur l'aspect éthique de la question et souligner qu'il serait effectivement souhaitable de ne pas reproduire, en tout cas de cette manière, ce type de manifestation.

De **voorzitter**: Collega's, ik wens mij te verontschuldigen voor het feit dat ik hier te laat was. Ik had in mijn agenda 10.30 uur genoteerd.

Niettegenstaande dit hoop ik dat we dit jaar nog vruchtbaar kunnen werken, dat de stem van het Parlement wordt gehoord en dat we hier, met respect voor de mening van eenieder, kunnen voortwerken.

Ik verwelkom ook de heer Baille die de heer Timmermans vervangt voor de fractie Agalev-Ecolo en die deze commissie zal volgen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

02 Samengevoegde vragen van

- mevrouw Trees Pieters aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "de veiligheidscoördinatoren" (nr. 7936)

- de heer Filip Anthuenis aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "de veiligheidscoördinatoren" (nr. 8569)

02 Questions jointes de

- Mme Trees Pieters à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "les coordinateurs de sécurité" (n° 7936)
- M. Filip Anthuenis à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "les coordinateurs de sécurité" (n° 8569)

02.01 Trees Pieters (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik hoop net als u dat we nog een aantal maanden ernstig werk kunnen leveren vooraleer het grote circus begint. Tot december zouden we daartoe in staat moeten zijn. Het is inderdaad een groot circus. Ik ben gisterenavond gaan slapen met de stem van Stevaert en ik ben vanmorgen wakker geworden met zijn stem. Dat is een onderdeel van het circus.

De **voorzitter:** U hebt er toch niet van gedroomd?

02.02 Trees Pieters (CD&V): Gelukkig niet. Tot mijn groot ongenoegen ga ik ermee slapen en word ik ermee wakker. Ik hoop dat we tot december de kans krijgen om hier nog wat te werken.

De **voorzitter:** Mevrouw Pieters, we werken tot in mei.

02.03 Trees Pieters (CD&V): Mijnheer de voorzitter, u had het over dit jaar.

De **voorzitter:** Ik bedoelde het parlementaire jaar.

02.04 Trees Pieters (CD&V): Mevrouw de minister, wij hebben nog maar eens een vraag gesteld in verband met de veiligheidscoördinatoren. Zoals reeds gezegd is die wet van toepassing sedert 1 mei 2001. Op elke bouwwerf waar meer dan twee aannemers hun werk moeten uitvoeren moet een veiligheidscoördinator worden aangesteld. Recentelijk is er een enquête gehouden na één jaar toepassing. Diverse instanties vragen een aanpassing van de regelgeving aan de praktijk. Zij menen dat veiligheidscoördinatie voor grote, complexe projecten waar verschillende aannemers tegelijk bezig zijn absoluut noodzakelijk is en een positieve respons krijgt. Voor de kleinere werken blijft er echter een probleem bestaan. Voor de particuliere woningbouw leidt veiligheidscoördinatie tot een papieren rompslomp en een hogere kostprijs. Alleen in België worden de particuliere bouwheren geconfronteerd met een overbodige meerprijs die kan oplopen tot om en bij 2.500 euro. Reeds bij het begin van de discussie – jaren geleden dus – heb ik u gevraagd om de Europese regelgeving gade te slaan omdat ze niet voor alle landen gelijk is.

Bepaalde Europese lidstaten stellen andere drempels in dan bij ons het geval is. In Ierland bijvoorbeeld moet er geen coördinator worden aangesteld voor de bouw van een particuliere woning.

Uit een rondvraag bij bouwheren en aannemers blijkt dat 66% van de bouwheren en 77% van de aannemers de aanstelling van een veiligheidscoördinator niet nuttig vinden. Verder toont de enquête aan dat 43% van de coördinatoren minstens één keer de werf betreedt, wat bijzonder weinig is; 36% betreedt de werf slechts sporadisch en in 20% van de gevallen ziet men geen coördinator op de werf. Hieruit blijkt heel duidelijk dat de regelgeving met voeten wordt getreden, ofwel niet gekend is, ofwel niet toepasbaar is.

02.04 Trees Pieters (CD&V): L'obligation de désigner un coordinateur de sécurité pour chaque chantier de construction comptant deux entrepreneurs ou plus est en vigueur depuis un an et demi déjà. Plusieurs organisations et groupes d'intérêt réclament une adaptation de la mesure. Dans le secteur de la construction de logements privés, en effet, la désignation d'un coordinateur de sécurité est source de tracasseries administratives et engendre des coûts supplémentaires pouvant atteindre 2.500 euros.

Il ressort d'une consultation parmi les entrepreneurs et les maîtres de l'ouvrage que 77 pour cent des premiers et 66 pour cent des seconds jugent superflue la présence d'un coordinateur de sécurité lors de la construction de logements privés. Cette enquête révèle en outre de manière incontestable que dans la pratique, la législation n'est pas respectée, pas connue ou pas applicable!

Mevrouw de minister, gemeenten en steden laten steeds meer van zich horen. Zij vragen uitdrukkelijk om ontslagen te worden van de verplichte aanstelling van een veiligheidscoördinator op kleinere werven. De versoepeling van de maatregel voor bouwplaatsen van minder dan 25.000 euro, die via het koninklijk besluit van 25 januari 2001 werd ingevoerd, is een stap in de goede richting ook al is het onvoldoende. Om deze wet fatsoenlijk toe te passen, zijn nieuwe aanpassingen en uitzonderingen nodig op de algemene maatregel die leidt tot een te grote kostprijs en te veel administratieve rompslomp zonder daarom efficiëntie of effectiviteit te creëren.

Na iets meer dan een jaar blijkt uit de praktijk dat deze regelgeving niet efficiënt is. Ik vraag u dan ook of u plannen hebt om aan de wettelijke bepalingen iets te wijzigen. Ik heb onder meer in het tijdschrift van de Confederatie van de Bouw gelezen dat zij een opvolgings- en evaluatiecommissie vragen. Zult u op die vraag ingaan? Zult u wijzigingen aanbrengen? In welke zin zullen die wijzigingen gaan? Wanneer meent u deze wijzigingen te kunnen doorvoeren?

02.05 Filip Anthuenis (VLD): Mevrouw de minister, deze vraag ging normaliter gesteld worden door mevrouw De Block, maar zij kon hier onmogelijk aanwezig zijn. De voorzitter heeft mij toegestaan de vraag in haar plaats te stellen. Ik heb natuurlijk dezelfde bekommernissen als mevrouw De Block. Dat lijkt mij logisch. Ik heb ook dezelfde bekommernissen als mevrouw Pieters. Het wordt nu meer en meer duidelijk dat de veiligheidscoördinatoren in de praktijk een substantiële meerkost en administratieve rompslomp met zich meebrengen. Op grote werven wordt de noodzaak van veiligheidscoördinatoren helemaal niet in vraag gesteld, zoals mevrouw Pieters reeds zei. Op kleinere werven daarentegen is veiligheid eigenlijk meer een kwestie van gezond verstand, van goed gedrag en van goede afspraken tussen de personen die op de werf komen.

Mevrouw Pieters heeft reeds de cijfers uit de enquête genoemd. Het heeft dus geen zin dat ik die nogmaals herhaal. In antwoord op een mondelinge vraag heeft de minister ook zelf te kennen gegeven niet gekant te zijn tegen een evaluatie van de wetgeving. Voorwaarde was toen dat de cijfers over het aantal arbeidsongevallen per sector voor 2001 bekend moesten zijn. De minister stelde toen de maand oktober in het vooruitzicht vooraleer dat het geval zou zijn. De maand oktober begint vandaag en ik denk dat het dus gepast is de vraag nogmaals aan de minister te stellen.

Voor ons lijkt het tijd te worden voor die evaluatie van de wetgeving met het oog op minimaal een ernstige vereenvoudiging van de wetgeving op werven van particuliere gezinswoningen als er geen verhoogde veiligheidsrisico's zijn. Van de minister had ik dan ook graag het antwoord gekregen wanneer en hoe u de beloofde evaluatie van de regelgeving van de wetgeving inzake veiligheidscoördinatoren zult doorvoeren. Zult u de gegeven regelgeving aanpassen teneinde te streven naar een administratieve vereenvoudiging? Welke maatregelen zult u intussen nemen om de extra kostprijs van veiligheidscoördinatie voor gezinswoningen te compenseren?

La ministre est-elle disposée à accéder à la demande du secteur qui souhaite l'adaptation de la législation relative aux coordinateurs de sécurité sur les chantiers de construction? Que pense la ministre de la suggestion de la Confédération de la construction d'instaurer une commission de suivi et d'évaluation?

02.05 Filip Anthuenis (VLD): Je pose cette question au nom de Mme De Block qui est empêchée aujourd'hui.

Tant le secteur de la construction que *Test Achats* préconisent l'aménagement de la réglementation relative aux coordinateurs de sécurité sur les petits chantiers. La nécessité de tels coordinateurs sur des chantiers d'envergure n'est pas remise en question. Sur les petits chantiers, la sécurité est avant tout une question de bon sens, de professionnalisme et de bonne organisation.

Le 23 avril 2002, la ministre Onkelinx a déclaré qu'elle n'était pas opposée a priori à une adaptation de la mesure. Mais avant d'envisager cette éventualité, elle souhaitait attendre la publication des chiffres relatifs aux accidents de travail par secteur pour l'année 2001. Ces chiffres sont à présent connus.

La ministre Onkelinx compte-t-elle adapter la réglementation? Quelles mesures la ministre se propose-t-elle de prendre pour compenser les surcoûts engendrés par la coordination de

la sécurité sur des chantiers de construction d'habitations familiales?

02.06 Laurette Onkelinx, ministre: Monsieur le président, chers collègues, chacun connaît maintenant très bien la directive européenne qui nous a poussés, ce déjà avant ma prise de fonction à ce département, à organiser le système prévoyant la désignation de coordinateurs de sécurité sur les chantiers.

On me demande souvent s'il n'était pas possible de travailler autrement et si d'autres pays membres n'ont pas procédé différemment.

Je vous invite à faire le point sur les législations qui existent en application de la directive européenne. Ainsi, une étude comparative a été effectuée en décembre 2001 par le Comité Construction et Travaux publics de l'association internationale de la sécurité sociale au moyen de questionnaires. Cette étude a démontré que les pays limitrophes (la France, l'Allemagne, les Pays-Bas et le Luxembourg) ont aussi imposé la coordination sur les chantiers, quelle que soit leur importance. Ces pays ont donc travaillé exactement de la même manière que nous. L'Autriche, la Finlande, la Suède et la Grèce prévoient également la même obligation. Cependant, le Danemark, l'Irlande, l'Italie, le Portugal et l'Espagne et la Grande-Bretagne ont prévu des applications plus nuancées.

La réglementation belge – je l'ai déjà répété maintes fois – répond aux critères de la directive européenne et est largement conforme à ce qui se passe dans la majorité des pays membres de l'Union européenne.

Ik kom tot de risicograad op kleine en grotere bouwplaatsen. Naar aanleiding van de parlementaire vraag van mevrouw De Block onderzocht de administratie van de Arbeidsveiligheid de resultaten van 11.986 controles die de technische inspectie in de periode mei-november 2001 had uitgevoerd. Hieruit blijkt dat in 3.255 gevallen de inspectie de betrokken aannemers schriftelijk heeft gewaarschuwd en dat zij bovendien 74 keer is overgegaan tot het opstellen van een proces-verbaal van overtreding voor inbreuken op deze bouwplaatsen. 39 van deze 74 processen-verbaal waren opgesteld naar aanleiding van dodelijke of ernstige arbeidsongevallen. Om precies te zijn, ging het om 11 dodelijke arbeidsongevallen – waarvan 5 op bouwplaatsen voor eengezinswoningen – en 28 ernstige of zeer ernstige arbeidsongevallen, waarvan 7 op bouwplaatsen voor eengezinswoningen. Tevens werd, met toepassing van de bepalingen van artikel 3 van de wet van november 1972 betreffende de Arbeidsinspectie, in 91 gevallen de stopzetting van de werken bevolen. Uit de analyse van de desbetreffende bevelschriften blijkt dat ten minste 30 stopzettingen betrekking hadden op eengezinswoningen. In 24 gevallen ging het om de uitvoering van dakwerken, uitgevoerd op hoogten variërend tussen 5 en 11 meter, waarbij in geen doelmatige beveiliging werd voorzien.

De bewering dat kleine bouwplaatsen minder gevaarlijk zijn dan grote, is derhalve totaal tegenstrijdig met de realiteit. Het inschakelen van een veiligheidscoördinator bij particuliere woningbouw is dan ook

02.06 Minister Laurette Onkelinx: De Europese richtlijn betreffende de organisatie van de veiligheidscoördinatie op bouwplaatsen is ons allen wel bekend. Ik krijg dikwijls de vraag of er niet op een andere manier kan worden gewerkt. Uit een studie van december 2001 waarin het comité "Bouw en openbare werken" van de Association internationale de la sécurité sociale (AISS) de bestaande wetgevingen vergelijkt, blijkt dat onze buurlanden coördinatie op de bouwplaatsen eveneens verplicht stellen. Ook in Oostenrijk, Zweden, Finland en Griekenland geldt die verplichting. In Denemarken, Italië, Portugal, Spanje en Groot-Brittannië daarentegen is de wet, het moet gezegd, genuanceerder.

Le service de la Sécurité du travail a examiné les résultats des 11.986 contrôles effectués au cours de la période mai-novembre 2001. L'Inspection technique a adressé un avertissement écrit aux entrepreneurs dans 3.255 cas et dressé un procès-verbal dans 74 autres. Parmi ces derniers, 11 concernent des accidents de travail dont l'issue fut fatale et 28 des accidents de travail aux conséquences non pas mortelles mais gravissimes. Dans 91 cas, il a été mis fin aux travaux qui, pour 30 d'entre eux, concernaient des chantiers de construction d'habitation unifamiliale. Dans 24 de ces 30 cas, l'accident de travail est survenu lors de l'exécution de travaux de toiture.

Il serait dès lors faux d'affirmer que les petits chantiers de construction présentent moins de danger que les grands, de sorte

verantwoord.

Ik moet mevrouw De Block om dezelfde redenen verduidelijken dat voor deze werven geen afwijkende of schorsende maatregelen kunnen worden genomen.

J'en arrive à l'information relative à la réglementation. Depuis la publication de l'arrêté du 25 janvier 2001, mon administration a informé de façon proactive son public cible, c'est-à-dire les employeurs et les travailleurs, via une note informative dont le contenu a été repris sur le site internet du ministère de l'Emploi et du Travail.

A la suite de l'impact important de la législation relative aux chantiers temporaires et mobiles, ce public cible a été étendu aux indépendants et aux particuliers. Les entreprises de construction relèvent de fait de ce public cible.

Les membres de mon administration ont aussi participé à de nombreuses reprises, en tant qu'orateurs ou membres de panels, à des journées ou soirées d'étude organisées par des associations de conseillers en prévention, des employeurs, des travailleurs ou d'autres organisations concernées par l'application de cette réglementation.

Plus tard, cette information a été étendue à des éléments spécifiques destinés aux personnes ayant déjà suivi ou envisageant de suivre certains cours sur la coordination, la sécurité et la santé au travail. Cette information comprenait également des explications sur les possibilités des personnes concernées à exercer la fonction de coordinateur, en application par exemple des mesures de transition.

J'estime dès lors que l'on a fourni les informations nécessaires destinées aux entreprises de construction concernant cette réglementation, en ce compris celles relatives aux coordinateurs de sécurité et de santé. La méconnaissance de la réglementation est parfois aussi imputable au défaut d'attention des personnes concernées. On ne peut attendre du particulier qu'il étudie la réglementation en la matière. Il doit recevoir l'assistance des personnes professionnellement concernées, c'est-à-dire les architectes, les entrepreneurs et les coordinateurs.

Ik kom tot het correct optreden van de coördinatoren. De persoon die de coördinator moet aanstellen, is ook de persoon die erop moet toezien dat de coördinator zijn werk doet. Bij particuliere eengezinswoningen is dat meestal de architect. Indien de coördinator al tijdens het ontwerp geen voorstellen van uitvoeringswijze met de architect en de opdrachtgever bespreekt vanuit het oogpunt van veilig en gezond bouwen en nadien onderhouden, is dit reeds een eerste aanwijzing dat de coördinator zijn werk niet naar behoren doet. Hetzelfde geldt voor de coördinator die tijdens de verwezenlijkingfase geen contact opneemt met de architect.

Dat er coördinatoren actief zijn die zich toeleggen op de formalistische kant van de preventie, in plaats van op de aanduiding van de risico's, de preventie, de bespreking met alle betrokken partijen en het bezoeken van de bouwwerf zelf, is mij bekend. Het uitroeien van deze wanpraktijken zal zich gedeeltelijk op een

que l'intervention de coordinateurs de sécurité dans le cadre de petits chantiers reste pleinement justifiée.

Wat de informatie over de reglementering betreft, is het zo dat mijn administratie na de publicatie van het koninklijk besluit van 25 januari 2001 een nota heeft opgesteld die ook op de site van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid te vinden is. Aldus werden de werkgevers en de werknemers geïnformeerd en nadien de zelfstandigen en de particulieren. De bouwondernemingen maken deel uit van het doelpubliek.

Mensen van mijn administratie hebben ook deelgenomen aan studiedagen die door de belanghebbenden werden georganiseerd.

De verstrekte informatie werd uitgebreid tot specifieke punten gericht op de mensen die de opleiding over de coördinatie van de veiligheid en de gezondheid op het werk hebben gevolgd of overwogen een dergelijke opleiding te volgen.

Volgens mij is de gebrekkige kennis van de reglementering dan ook te wijten aan het feit dat de betrokkenen onvoldoende oplettend zijn geweest.

La personne qui désigne le coordinateur doit également veiller à ce que ce dernier s'acquitte correctement de sa mission. Dans le cas des habitations privées, c'est généralement l'architecte qui choisit le coordinateur. Celui-ci doit essentiellement identifier les risques, prendre des mesures préventives, se concerter avec toutes les parties concernées et visiter les chantiers. Nous savons que ce n'est pas encore le cas partout mais nous escomptons une amélioration à présent que les

natuurlijke wijze realiseren naarmate de organisatoren van cursussen en examens van de specifieke aanvullende opleiding van coördinatoren erkend zullen zijn. De coördinatoren zullen des te efficiënter zijn als ze beter zijn opgeleid. Het uitschakelen van wanpraktijken langs repressieve weg zal gebeuren door een actie van de inspectie tegenover coördinatoren en tegenover personen die erop moeten toezien dat de coördinatoren hun opdracht correct vervullen.

Pour ce qui concerne la modification de la réglementation, les mesures transitoires prévues par l'arrêté royal ont encore, jusqu'à présent, pour conséquence que les prescriptions de cet arrêté ne sont pas appliquées ou ne le sont que partiellement sur un certain nombre de chantiers. C'est pourquoi une première évaluation ne pourra se faire qu'en 2004 au plus tôt, au terme des mesures transitoires. Ainsi, bon nombre de chantiers ouverts avant le 1er mai 2001 et dès lors non assujettis à la coordination sont actuellement toujours en cours. A titre transitoire encore, des personnes qui exercent actuellement des missions de coordination sans avoir reçu la formation spécifique requise disposent pour ce faire d'un délai qui ne se termine qu'en 2004. En outre, à la date du 30 septembre, les statistiques des accidents du travail de l'exercice 2001 ne sont pas encore disponibles.

Une modification éventuelle de la réglementation sur les chantiers temporaires et mobiles serait, dès lors prématurée pour l'instant et l'opportunité d'une éventuelle simplification administrative fera partie de l'évaluation à laquelle il sera procédé.

Par ailleurs et toujours en réponse à la question de Mme De Block et de M. Anthuenis, je rappelle qu'il n'entre pas dans mes attributions de procéder à la compensation d'un des éléments du coût intervenant dans le coût global de la construction des habitations familiales. Je tiens toutefois à souligner que le surcoût de la coordination est actuellement estimé entre 0,5 et 1,5% du coût total, ce qui ne me paraît pas excessif compte tenu des objectifs poursuivis. Je rappelle une fois de plus que c'est le prix à payer par la société pour améliorer la sécurité et diminuer les souffrances et le coût des accidents du travail, dont la plupart devraient pouvoir être évités.

Enfin, la diminution du nombre et de la gravité des accidents du travail ne manquera évidemment pas de réduire les charges des entrepreneurs qui ne manqueront pas de réduire d'autant le coût de leurs travaux au bénéfice du maître d'ouvrage.

02.07 Trees Pieters (CD&V): Mevrouw de minister, dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik wil nog om enige toelichting vragen.

U hebt het over verschillen bij de implementatie van de Europese reglementering. In eerste instantie noemt u Frankrijk, Duitsland en Engeland. In tweede instantie noemt u Europese landen als Griekenland en een aantal andere. Beide categorieën schrijven zich in de strenge Europese reglementering in. Waarom maakt u nog een onderscheid tussen die beide groepen van landen? Is er dan toch nog een andere benadering tussen Frankrijk, België, Griekenland en die andere groep van landen? U geeft nu voor het eerst toe dat er toch een aantal landen zijn, waaronder Ierland, die een soepeler implementatie van de Europese richtlijn kennen.

cours et examens pour coordinateurs sont reconnus. L'inspection sanctionnera également les irrégularités.

De overgangsmaatregelen waarin het koninklijk besluit voorziet hebben tot gevolg dat de regels niet of slechts gedeeltelijk worden toegepast. Pas in 2004 zullen we tot een eerste evaluatie kunnen overgaan, wanneer aan de overgangsmaatregelen een einde komt. Het is dus te vroeg om nu te denken aan een wijziging van de reglementering op de tijdelijke en mobiele werkplaatsen.

Het is niet abnormaal dat die maatregelen een invloed hebben op de kosten: het is de prijs die moet worden betaald om het risico te beperken. De vermindering van het aantal ongevallen zal trouwens de lasten voor de aannemers terugdringen, wat zijn weerslag zal hebben op de prijs die aan de opdrachtgever wordt aangerekend.

02.07 Trees Pieters (CD&V): La ministre reconnaît donc que des pays européens appliquent différemment la réglementation européenne, soit plus souplement, soit plus strictement. Elle distingue deux catégories de pays. Sur quoi se fonde-t-elle pour établir cette distinction?

La ministre a par ailleurs cité divers chiffres relatifs aux accidents du travail et aux procès-

U hebt naar aanleiding van een vraag van mevrouw De Block een onderzoek laten uitvoeren. Daarbij hebt u een aantal concrete gevallen genoemd van arbeidsongevallen. U zegt dat 3.500 processen-verbaal werden opgemaakt en u noemt ook het aantal ernstige en het aantal dodelijke arbeidsongevallen. Mijn vraag is hoe wij dat moeten interpreteren. Hoe ligt die relatie percentsgewijze? Die 11 dodelijke en 28 zware ongevallen, waar staan die tegenover? Ik weet dat 11 dodelijke ongevallen er elf te veel zijn en dat 28 zware ongevallen er 28 te veel zijn, maar waar staan die tegenover?

02.07 Laurette Onkelinx, ministre: Par rapport à quel chiffre? Il s'agit de 3.255 cas, je crois.

verbaux. Comment convient-il de les interpréter? De quels pourcentages s'agit-il?

02.08 Minister **Laurette Onkelinx** : Op grond van welk cijfer? Het betreft 3.255 gevallen, geloof ik.

02.09 Trees Pieters (CD&V): U hebt gezegd dat er 11 dodelijke en 28 zware ongevallen waren. 3.500 overtredingen, in verhouding tot hoeveel onderzoeken is dat? Ik wil de procenten kennen. Dat kan zeer klein zijn, maar ook zeer groot. Mij interesseren niet zozeer de absolute cijfers, maar wel de verhouding.

02.09 Trees Pieters (CD&V): La ministre a-t-elle également pu vérifier, dans le cadre des dossiers d'accidents de travail mentionnés, s'il avait été satisfait aux conditions essentielles en matière de vêtements et de chaussures de travail? Cela pourrait surtout poser un problème sur les petits chantiers de construction.

Een tweede vraag. Hebt u bij deze ongevallen, dodelijke en zware, onderzocht of de betrokkenen wel de opgelegde arbeidskledij droegen? Droegen zij bijvoorbeeld een helm? Droegen zij het voorgeschreven schoeisel? Dat zijn essentiële voorwaarden waaraan de arbeiders zich moeten houden en dat is zeer belangrijk. Op veel bouwerven, vooral kleine dan, werken er nog arbeiders op de tweede verdieping zonder valhelm. Het is dus belangrijk te onderzoeken of de essentiële voorschriften inzake arbeidskledij wel worden ingevuld.

Uit uw antwoord concludeer ik dat er voldoende informatie werd gegeven.

De **voorzitter**: Mevrouw Pieters, sta mij toe u even te onderbreken. Collega's, mag ik u vragen alle gsm's uit te schakelen? Dat is een afspraak die werd gemaakt en ik wil daar niet voortdurend schoolmeesterachtig op wijzen. Voor het personeel is dit niet weinig vervelend, vermits dit leidt tot pijnlijke geluidsproblemen bij de beluistering. Ik hoop dat iedereen die discipline opbrengt.

02.10 Trees Pieters (CD&V): Mevrouw de minister, ik onthoud uit uw betoog dat uw administratie inderdaad inspanningen heeft geleverd om voldoende informatie te verstrekken. U bent ervan overtuigd dat wanpraktijken zullen worden uitgeroeid wanneer de overgangperiode is verstreken en wanneer iedereen voldoende vertrouwd is met de maatregelen.

02.10 Trees Pieters (CD&V): J'en conclus que la ministre s'emploie à nous informer comme il convient et qu'elle est convaincue que les pratiques anormales prendront fin. Je note aussi qu'il faudra attendre 2004 pour que la réglementation soit adaptée et qu'il soit procédé à une évaluation.

Mevrouw de minister, ik begrijp uit uw antwoord dat u geen evaluatie of aanpassing van de maatregel plant vóór 2004. Ik neem aan dat u gelijk hebt als het gaat om grote werken. Een aantal grote werken, die zijn gestart vóór 2001 en die in de komende jaren zullen worden afgewerkt, vallen niet onder de nieuwe reglementering. Andere grote werken, die in mei 2001 werden aangevat, vallen wel onder de wetgeving op de veiligheidscoördinatoren. Heel wat kleine bedrijven ronden in een periode van 6, 8, 10 of 12 maanden een werk af en dit segment van de sector zou u wel kunnen laten evalueren.

Ik heb ook genoteerd dat volgens u de kostprijs te verwaarlozen is. Dit argument geldt misschien voor de grote werken maar zeker niet voor de particuliere woningbouw.

02.11 Filip Anthuenis (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik heb zowat dezelfde opmerkingen als mevrouw Pieters. Mevrouw Pieters heeft een aantal opmerkingen gemaakt over de cijfers. Ik weet niet goed wat de minister bedoelt met de cijfers die zij ons heeft gegeven. Zij had het onder meer over een aantal inspecties en een aantal doden. Het zou ons natuurlijk interesseren om een vergelijking te kunnen maken met vroeger, vóór het invoeren van deze nieuwe reglementering. Op die manier zouden we kunnen nagaan of deze reglementering enig effect heeft gehad en of de toestand op de werven echt veiliger is geworden. Dit zou pas interessant zijn. Zo niet hebben wij geen enkel referentiepunt om de cijfers van de minister te interpreteren.

Wij pleiten ten slotte ook voor het nodige realisme. Wij hopen dat het Parlement wordt gehoord en dat er naar ons wordt geluisterd. Ik stel vast dat een bepaald gedeelte van het Parlement twijfels heeft bij deze nieuwe reglementering inzake de veiligheidscoördinatoren. Is het niet mogelijk om de effecten van deze nieuwe maatregel op een objectieve manier te bekijken? Wij stellen objectief vast dat de kosten verhogen en dan niet alleen de kosten voor de veiligheidscoördinatoren, maar ook voor de aannemers die meer inspanningen moeten doen om aan een aantal voorwaarden te voldoen. Wij stellen op het terrein vast dat er enorme problemen zijn. Is het mogelijk deze discussie met het nodige realisme te voeren?

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

03 Vraag van mevrouw Trees Pieters aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "het bijberoep in de bouwsector" (nr. 7975)

03 Question de Mme Trees Pieters à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "l'exercice d'une profession à titre complémentaire dans le secteur de la construction" (n° 7975)

03.01 Trees Pieters (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de problematiek van het bijberoep in de bouw escaleert steeds meer en recent, naar aanleiding van een vraag van de heer Valkeniers, erkende u dat er stijgend misbruik wordt gemaakt van het statuut van het bijberoep en dat het vooral is toe te schrijven aan de algemene verlaging van de arbeidsduur. U zei duidelijk dat vooral de gepensioneerden, de invaliden en de reguliere werknemers gebruikmaken van het statuut van bijberoep.

Ik heb dat probleem al diverse malen aangekaart en het is een positief gegeven dat u zich thans, mevrouw de minister, bewust wordt van het feit dat er inderdaad een probleem werd gecreëerd. Het probleem dateert niet van gisteren noch van het ogenblik waarop de heer Valkeniers zijn vraag formuleerde, maar het is al zo oud als de straat.

Belangrijk is dat terzake daadwerkelijke stappen worden gezet.

Op de vraag van de heer Valkeniers antwoordde u dat een werkgroep samengesteld uit afgevaardigden van de ministeries van

02.11 Filip Anthuenis (VLD): Je voudrais simplement encore demander de faire preuve de réalisme dans cette matière, essentiellement dans le souci de maîtriser les coûts qui sont élevés dans le secteur de la construction. Il est évident que d'énormes problèmes pratiques continuent de requérir une solution urgente.

03.01 Trees Pieters (CD&V): La ministre a récemment admis elle-même que le nombre d'abus relatifs au statut d'indépendant à titre complémentaire dans le secteur de la construction est en augmentation. La diminution générale du temps de travail en est la cause. Ce sont principalement des retraités, des invalides et des travailleurs réguliers qui ont recours à ce statut. Un groupe de travail des ministères des Affaires sociales, du Travail et des Classes moyennes devait se pencher sur cette question. Quand pouvons-nous espérer qu'interviendront les premières mesures?

Sociale Zaken, Arbeid en Middenstand, zich zou buigen over deze problematiek. Hoever staat u thans met betrekking tot de uitwerking van maatregelen in verband met het probleem verbonden aan het statuut van bijberoep?

03.02 Laurette Onkelinx, ministre: Monsieur le président, chers collègues, il est vrai que M. Valkeniers m'a posé la même question, par écrit, en mai dernier. Et je dois avouer que ce dossier n'a pas connu beaucoup d'évolution depuis.

Toute la problématique de l'exercice d'une profession accessoire est examinée dans le groupe de travail "faux indépendants". Les travaux de ce groupe sont en attente de l'avis du Conseil national du travail, avis qui a été demandé par le gouvernement quelques jours avant les vacances d'été. Dès que cet avis me parviendra, le groupe de travail fera rapport au gouvernement qui, je l'espère, prendra les décisions opportunes visant à freiner le recours abusif au faux statut.

Il me semble donc préférable d'attendre l'avis du CNT avant de parler ici plus amplement de ce sujet. Et je peux m'engager à revenir devant vous, en même temps que devant le gouvernement, dès que je serai en possession de cet avis, afin d'expliquer celui-ci.

Je voudrais cependant préciser quelques éléments. La question du statut social relève, en cette matière, intégralement du département de M. Daems, et non du mien. Par ailleurs, les titulaires de professions accessoires ne sont pas tous des faux indépendants. Au contraire, la plupart sont de vrais indépendants qui mettent à profit leur temps libre pour exercer. Et enfin, la fraude est apparemment avant tout de nature fiscale: non-déclaration de revenus et non-paiement de la TVA.

Monsieur le président, il sera probablement utile de revenir sur ce sujet lorsque nous aurons cet élément supplémentaire.

03.03 Trees Pieters (CD&V): Mevrouw de minister, heeft u er enig idee van wanneer het advies van de Nationale Arbeidsraad zal worden overgemaakt?

03.04 Laurette Onkelinx, ministre: Habituellement, il dispose de deux mois pour rendre un avis. La demande a été introduite fin juillet. Une réunion des partenaires sociaux a lieu le 5 octobre prochain. J'ignore si l'examen sera terminé à cette date, mais ce point figure à l'ordre du jour.

03.05 Trees Pieters (CD&V): Ik zal op deze zaak terugkomen, mevrouw de minister.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 Samengevoegde vragen van

- de heer Karel Van Hoorebeke aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "de feestdag van 11 juli" (nr. 8519)
- de heer Koen Bultinck aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "een betaalde feestdag op 11 juli" (nr. 8559)

03.02 Minister Laurette Onkelinx (Frans): De werkzaamheden van de werkgroep 'schijnzelfstandigen', die de problematiek van de bijberoepen onderzoekt, zijn tijdelijk opgeschort in afwachting van het advies van de NAR. Op basis van dat advies zal de regering zeker de nodige maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat er geen onrechtmatig gebruik wordt gemaakt van bepaalde statuten. Ik wijs er wel op dat het departement van minister Daems bevoegd is voor het sociaal statuut en dat de zelfstandigen in bijberoep niet allemaal schijnzelfstandigen zijn. Vooral inzake belastingen wordt er gefraudeerd!

03.03 Trees Pieters (CD&V): Quand le Conseil national du Travail rendra-t-il son avis ?

03.04 Minister Laurette Onkelinx : Zij hebben twee maanden om te antwoorden. De aanvraag werd eind juli ingediend. Ze staat op de agenda van de vergadering van 5 oktober.

04 Questions jointes de

- M. Karel Van Hoorebeke à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "le jour férié du 11 juillet" (n° 8519)

- M. Koen Bultinck à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "le 11 juillet comme jour férié rémunéré" (n° 8559)

04.01 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, deze aangelegenheid is al herhaaldelijk in de commissie ter sprake gekomen, in eerste instantie naar aanleiding van de bespreking van het wetsvoorstel dat ik daaromtrent heb ingediend. Toen is er beslist dat het advies van de Nationale Arbeidsraad zou worden gevraagd. U hebt zojuist, op een andere vraag, geantwoord dat de NAR daarover binnen de twee maanden een advies dient te verlenen. U zou ook overleg plegen met de gewesten en de gemeenschappen. Op 26 juni heb ik u in commissie gevraagd of u reeds het advies van de NAR had vernomen. Dat was toen nog niet het geval, maar ik neem aan dat het advies intussen – gezien die termijn van twee maanden ruim is verstreken – gekend moet zijn.

Is dit advies reeds bekend? Wat is de inhoud ervan?

Hoever bent u gevorderd in het overleg met de gewesten en de gemeenschappen?

Mevrouw de minister, omdat ondertussen nog andere wetsvoorstellen zijn ingediend en omdat ook de minister-president van de Vlaamse Gemeenschap zich heeft uitgesproken voor het invoeren van een betaalde feestdag op 11 juli, meen ik dat wij het debat eindelijk ten gronde moeten voeren. Wij moeten eens nakijken of het stelsel van de bestaande feestdagen niet onderhevig moet zijn aan wijzigingen, uitbreidingen, inkrimpingen en dergelijke. Ik neem aan dat het geen gemakkelijk debat zal zijn. Deze kwestie ligt heel gevoelig bij een aantal groepen in de samenleving, maar wij moeten de regeling toch actualiseren en aanpassen aan de tijd. Daarom vraag ik u naar de stand van zaken omtrent deze problematiek.

04.02 Koen Bultinck (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, zoals collega Van Hoorebeke komt te vertellen, hebben wij reeds een tijdje geleden de bespreking van twee ongeveer gelijkaardige wetsvoorstellen gevoerd. Die bespreking dateert van 24 april 2002. Wij hebben vanuit onze fractie, in het debat inzake de loonkosten en dergelijke dat daarop is gevolgd, een bijkomend voorstel van resolutie ingediend om in de logica van de federalisering een nuchtere beslissing te nemen en, met het oog op de loonkosten, 21 juli te vervangen door respectievelijk de feestdag van de Vlaamse Gemeenschap en die van de Franstalige Gemeenschap.

Wij hebben op 26 juni 2002 een laatste bespreking in de commissie voor de Sociale Zaken gevoerd. Toen verklaarde u dat de NAR inderdaad nog geen advies had afgeleverd. Daarom zouden wij van u willen vernemen hoe het nu staat met die hele zaak. De officiële adviestijd van de NAR is verstreken. Heeft de NAR ondertussen een advies afgeleverd? Zo ja, wat is de inhoud van dat advies? Wat is de stand van zaken in het kader van het overleg met de gewesten en de gemeenschappen? Wij hebben eigenlijk de indruk dat de sociale

04.01 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Le 24 avril 2002, la commission examinait une proposition de loi modifiant la loi sur les jours fériés. Le Conseil national du travail a été consulté à propos de la possibilité de faire du 11 juillet et du 27 septembre des jours fériés rémunérés. Par la suite, la ministre devait se concerter avec ses collègues des niveaux régional et communautaire.

Le Conseil national du travail a-t-il déjà rendu son avis et quelle en est la teneur? Comment se déroule la concertation avec les Régions et les Communautés?

04.02 Koen Bultinck (VLAAMS BLOK): Le 26 juin 2002, la ministre a indiqué que l'avis du Conseil national du travail relatif à l'instauration éventuelle du 11 juillet en tant que jour férié rémunéré serait rendu incessamment. Que dit cet avis? Où en est la concertation avec les Communautés et les Régions?

partners niet echt gehaast zijn om dit debat binnen de NAR te voeren. Het zou interessant kunnen zijn om ook uw visie als minister te horen.

04.03 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik heb daarmee geen probleem, omdat de problematiek niet de meest urgente is. Bovendien vergt het een debat ten gronde. Wel vraag ik dat de minister of de voorzitter van de Kamer bij de NAR aandringt op een spoedig debat en advies daaromtrent.

04.03 De voorzitter : De procedure werd in gang gezet door de Kamervoorzitter. Op 10 juli was de laatste vergadering van de Nationale Arbeidsraad. Het advies staat dus wellicht nog op de agenda. Het is de Kamervoorzitter en niet de minister die bij de Raad moet aandringen. Wellicht zal de Raad de zaak in een bredere context bekijken en ook een uitspraak doen over eventuele andere godsdiensteersten dan de katholieke.

04.03 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Il ne s'agit pas d'une affaire urgente.

04.03 Le président : La procédure a été engagée par le président de la Chambre. Le 10 juillet, la dernière réunion du Conseil national du Travail a eu lieu. L'avis concerné est sans doute encore inscrit à l'ordre du jour. C'est au président de la Chambre et non à la ministre qu'il incombe de demander instamment au Conseil de rendre son avis. Il est probable que le Conseil examine cette affaire dans un contexte plus large et fasse aussi une déclaration sur d'éventuelles autres fêtes religieuses que les fêtes catholiques.

04.04 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, sta me toe de minister nog even te herinneren aan het tweede luik, waarvoor zij wel rechtstreeks bevoegd is. Het gaat om het overleg met de Gemeenschappen en de Gewesten dat zij in de commissie heeft aangekondigd. Mevrouw de minister, mag ik uit uw antwoord afleiden dat u wacht op het advies van de NAR om met het overleg te starten of zult u voorafgaandelijk – proactief noemt men dat de laatste tijd – al overleg plegen met de Gewesten om naar hun standpunten daaromtrent te informeren? Ik zou daartegen geen bezwaar hebben en u daarin volgen.

04.04 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): La ministre attend-elle l'avis du Conseil national du Travail ou organisera-t-elle une concertation pro-active?

04.05 Koen Bultinck (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, wij hebben de normale procedure gevolgd waarbij de Kamervoorzitter de vraag heeft gesteld aan de NAR. De commissie voor de Sociale Zaken moet dan ook consequent zijn en aandringen op enige spoed bij de behandeling van het dossier. Mevrouw de minister, ik vraag u enige inspanning te leveren met betrekking tot het op gang brengen van het overleg met de Gemeenschappen en de Gewesten. Ik verwijs hierbij naar de duidelijke uitspraak van de Vlaamse minister-president, Patrick Dewael, dat 11 juli een betaalde feestdag moet worden. Ik vraag u om in het kader van het normale overleg deze aangelegenheid aan te zwengelen. Vanuit uw hoek, mevrouw de minister, worden er zeer veel ministeriële conferenties gehouden over vaak prangende en communautair gevoelige dossiers. Vaak worden ze in de doofpot gestopt. Dit dossier moet hierop toch een uitzondering kunnen zijn. In de pre-electorale sfeer waarin de meerderheidspartijen niets anders doen dan aankondigen dat alles

04.05 Koen Bultinck (VLAAMS BLOK): La ministre ne peut se dissimuler derrière l'avis du Conseil national du Travail. La concertation avec les Communautés et les Régions doit être menée indépendamment de cet avis. Ce dossier ne saurait être placé dans l'étouffoir communautaire.

gratis en beter zal worden, moet zo iets kunnen.

4.06 Minister **Laurette Onkelinx**: Mijnheer de voorzitter, collega's, er liggen verschillende adviezen op tafel.

Chacun est d'accord pour reconnaître que la question est extrêmement complexe. Il suffit d'imaginer comment s'y prendre pour organiser, dans la Région de Bruxelles-Capitale, le système des congés à partir de la reconnaissance des jours de fêtes régionaux et communautaires – et il y en a beaucoup! – comme jours fériés légaux.

Tous les ministres étaient d'accord pour dire que cette problématique appelle une discussion plus large. En effet, on ne peut pas accepter la date du 11 juillet comme jour férié sans se poser la question pour le 27 septembre, la fête de la Région wallonne etc. La problématique doit donc être examinée dans une optique beaucoup plus large. Peut-être pourrions-nous envisager de faire des choix parmi les jours légaux actuels. Dans ce cas, il faudra se demander comment effectuer ces choix: par secteur, par entreprise ou par Région. Il s'agit d'une question extrêmement complexe.

En conséquence, si les partenaires sociaux n'ont pas encore remis leur avis, ce n'est certainement pas par mauvaise volonté mais, comme vous l'avez dit, ils veulent imaginer un système permettant de répondre favorablement à la demande sans augmenter le nombre de jours fériés légaux, ce qu'ils ne souhaitent pas, et en permettant à chacun de s'engager dans la voie de la reconnaissance des jours fériés régionaux et communautaires.

D'après moi, celui qui a saisi le Conseil national du travail pourrait utilement demander où en est ce débat. L'accord interprofessionnel d'automne pourrait sans doute être une occasion d'élargir le débat.

De **voorzitter**: Mevrouw de minister, op het ogenblik dat de NAR een advies klaar heeft, zullen we de voorstellen opnieuw ter bespreking op de agenda plaatsen. Dat is, mijns inziens, de meest logische manier van werken. De gemeenschappen zullen eveneens een standpunt moeten innemen. Het debat is nog niet gesloten.

04.07 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, het antwoord van de minister op dat punt is hetzelfde als dat van april en van 26 juni. Het is correct dat dit een complexe materie is. Daarvan moet zij ons niet overtuigen. Ander punt is het aspect van de vrije dagen volgens de religie. Dat is eveneens een complex probleem. Ik mag er echter vanuit gaan dat u niet terugdeinst voor complexe problemen, mevrouw de minister. U bent erger gewend. Ik neem aan dat dit debat ooit zal moeten worden gevoerd. Ik reken daarvoor op uw medewerking.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

05 **Vraag van mevrouw Trees Pieters aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "de horecasector" (nr. 8549)**

05 **Question de Mme Trees Pieters à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "le secteur horeca" (n° 8549)**

04.06 Minister **Laurette Onkelinx**: Dit is een complexe aangelegenheid.

Hoe moeten wij bijvoorbeeld in het Brussels Gewest de erkenning van wettelijke feestdagen op grond van de feestdagen van de Gemeenschappen en de Gewesten organiseren? Er zijn er veel!

Deze vraag moet in een bredere context worden bekeken. Misschien kunnen we een keuze maken uit de huidige wettelijke feestdagen? Het feit dat de sociale partners nog geen antwoord hebben gegeven, getuigt dus niet van slechte wil.

Het interprofessioneel herfstakkoord is misschien geschikt om dit debat open te trekken.

Le **président**: Si le CNT émet un avis, nous pourrions réinscrire ces propositions à l'ordre du jour.

04.07 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Une réponse identique nous avait déjà été fournie le 26 juin. Cette matière est certes complexe mais cela ne doit pas nous rebuter. Le débat doit avoir lieu.

05.01 Trees Pieters (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de horeca is de voorbije maanden niet uit de belangstelling geweest. Ik geef een korte chronologie. Minister Gabriëls, destijds minister van KMO en Landbouw, had een horizontaal plan aangekondigd om de horecasector te stimuleren. Dit plan was niet haalbaar, vooral niet in de horizontale vorm. De Ministerraad stuurde het plan naar af.

Na vele contacten met de sector hebben de christen-democraten in augustus 2001 een uitgebreid plan over alle probleemdomeinen van de sector voorgesteld. De opvolger van minister Gabriëls voor KMO's, minister Daems, heeft een nieuw KMO-plan uitgeschreven dat slechts stapsgewijs zou worden uitgevoerd. Dit plan besteedde uitgebreid aandacht aan de moeilijke sector van de horeca. De elementen van het plan-Daems waren ongeveer dezelfde oplossingen als die van het CD&V-horecaplan.

Tot mijn grote verbazing las ik eind augustus 2002 dat minister Daems niet genoeg had aan zijn KMO-plan en de sector wilde bevragen. Dat is ondertussen gebeurd. Er werd een grootschalige blauwe bevraging uitgevoerd, zeer summier, met zeven vragen waarop de antwoorden voor de hand liggen. Vandaag heb ik een gelijkaardig blauw document ontvangen van GROFRA en van een vereniging van koks uit het Leuvense ontvangen – merkwaardig!

De blauwe bevraging bracht drie punten aan het licht. Wat de BTW-verlaging van 21% naar 6% betreft, wil ik eraan herinneren dat dit een Europese aangelegenheid is waarover op ons niveau geen beslissing kan worden genomen. Tweede punt is de aftrekbaarheid van de restaurantkosten. Over dit punt moeten we het evenmin hebben in deze commissie. Het derde punt is voor de minister wel zeer belangrijk. Uit de bevraging blijkt dat de sector op piekmomenten te veel beroep moet doen op zwartwerk. Minister Daems heeft verklaard hiervoor een oplossing te willen aanreiken door de flexibilisering van de arbeid op piekmomenten. Op de Staten-Generaal voor de horeca heeft hij verwezen naar een voorstel van senator Remans waarin gepleit wordt voor het uitschrijven van hotelcheques om piekmomenten op te vangen en om het zwartwerk te "verwitten".

Mevrouw de minister, heeft minister Daems terzake reeds met u contact opgenomen? Wat vindt u van het voorstel-Remans? Is dit, uw inziens, werkbaar? Zo ja, hoe zal dat in de praktijk verlopen?

05.02 Laurette Onkelinx, ministre: Monsieur le président, chers collègues, si une proposition de loi est à l'ordre du jour, je dis ce que j'en pense. Mais je ne vais pas discuter de propositions de loi qui ne sont pas inscrites à notre ordre du jour. Je ne vais pas non plus parler des travaux de mon collègue Daems, que vous avez cité, sur le sujet. Je peux seulement vous dire que je suis convaincue qu'il faut trouver une solution pour le secteur Horeca.

Nous sommes tous d'accord pour dire qu'en l'absence d'un système particulier dans ce secteur, le travail illégal se développe. Il ne faut pas fermer les yeux sur ce problème. C'est effectivement un secteur particulier en ce sens qu'il connaît des pics et des inattendus. Le gros problème, c'est que les pics se produisent souvent. La situation n'est

05.01 Trees Pieters (CD&V): A l'époque, le ministre Gabriëls avait annoncé, pour stimuler le secteur horeca, la mise en œuvre d'un plan horizontal qui s'est toutefois avéré irréalisable. Au mois d'août 2002, nous avons nous-même proposé un plan. A présent, le ministre Daems a confectionné un nouveau plan pour les PME qui devrait être appliqué graduellement et où le secteur horeca occupe une place prépondérante. Les solutions proposées coïncident dans une large mesure au projet du CD&V.

Une enquête très sommaire, réalisée à la demande du ministre auprès du secteur, a notamment révélé que les employeurs doivent recourir trop massivement au travail au noir lors des coups de feu. Le ministre entendait remédier à cette situation. Il s'était référé à une proposition de M. Remans, sénateur, consistant à établir des "chèques hôtel" pour faire face aux coups de feu.

Des contacts ont-ils déjà été pris à ce sujet avec le ministre Daems ? Que pense la vice-première ministre de la proposition de M. Remans?

05.02 Minister Laurette Onkelinx Indien er een wettekst ter discussie stond, zou ik mij over de vraag uitspreken, maar dat is niet het geval.

Maar het is een feit dat er zich vaak onverwachte piekmomenten voordoen in de horeca wat aanzet tot illegaal werk. Mijn kabinet denkt na over een aangepaste en originele formule om het illegaal werk te verhinderen en aan de

pas comparable à ce qui se produit au moment de la cueillette dans les secteurs de l'arboriculture ou de l'horticulture. Dans l'Horeca, les imprévus sont continus dans le temps; il y en a chaque semaine.

Toute une série de dispositions existent déjà, notamment en ce qui concerne les "extras". Je ne vais pas répéter ici tout le système mis au point pour répondre à la particularité du secteur Horeca. Tout ce que je puis vous dire, c'est que pour le moment, au sein de mon cabinet, nous réfléchissons à une formule qui puisse, d'une part, empêcher le travail illégal dans ce secteur et, d'autre part, permettre au secteur Horeca de répondre aux besoins de ses activités. Il s'agira d'une formule spéciale, basée sur ce qui existe déjà dans l'horticulture, mais qui permettra peut-être, par des voies originales, d'aider le secteur Horeca, qui connaît actuellement une situation difficile.

Je n'en dirai pas plus. Nous réfléchissons au problème au sein de mon cabinet et j'espère que dans le courant du mois de novembre, je pourrai, en tenant compte des propositions de loi des uns et des autres, ainsi que des suggestions du secteur, satisfaire un secteur en difficulté.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

06 Vraag van mevrouw Trees Pieters aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "mobbing" (nr. 8560)

06 Question de Mme Trees Pieters à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "le harcèlement moral" (n° 8560)

06.01 Trees Pieters (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, in verband met de nieuwe wetgeving omtrent pesterijen op het werk, lanceerde u recent het idee om slachtoffers van mobbing in bedrijven op te nemen in de verzekering tegen arbeidsongevallen en beroepsziekten, waardoor de volledige schadeloosstelling voor mobbingsslachtoffers moet worden gedragen door de werkgever.

06.01 Trees Pieters (CD&V): Le ministre a suggéré de faire relever les victimes de harcèlement au travail de l'assurance accidents du travail et maladies professionnelles.

Gaat dit volgens u niet te ver?

N'est-ce pas excessif? Cette proposition s'inscrit-elle bien dans le système? Les harcèlements ne sont pas des faits inopinés. Comment la ministre compte-t-elle remédier à ce problème à l'avenir?

Bovendien past het voorstel niet in het systeem van beroepsrisicoverzekeringen. Pesterijen zijn geen arbeidsongevallen omdat het niet gaat om plotselinge gebeurtenissen.

Hoe zult u dit probleem in de toekomst aanpakken?

06.02 Laurette Onkelinx, ministre: Monsieur le président, tout d'abord, j'en profite pour rappeler que la législation que le parlement a adoptée est parue au Moniteur belge le 1er juillet dernier. Elle est donc d'application. Cependant, nous avons accordé six mois aux employeurs afin qu'ils puissent concrètement se mettre en ordre avec la législation. Ainsi, une circulaire a été prise en vue d'accorder un délai à chacun d'entre eux afin de leur permettre de s'organiser en fonction des dispositions de la nouvelle loi.

06.02 Minister Laurette Onkelinx: De wet is op 1 juli verschenen in het Belgisch Staatsblad, maar de werkgevers krijgen zes maanden de tijd om zich naar de nieuwe bepalingen te voegen.

Nous travaillons énormément à la diffusion d'une bonne information sur cette loi. Dernièrement, un colloque s'est tenu à Bruxelles au sujet de la loi et des enquêtes universitaires réalisées sur le

Tijdens een recent gehouden colloquium heb ik gezegd dat er nog twee dossiers tot een goed einde moeten worden gebracht :

phénomène de la violence au travail. Je dois vous avouer avoir été étonnée du nombre de participants à ce colloque: plus de 1.200. C'est dire s'il y a une demande d'informations extraordinaire et une attente à cet égard.

A l'occasion de ce colloque, j'ai parlé d'une discrimination qui existait entre les victimes d'un risque professionnel reconnu et celles d'un risque professionnel non reconnu. Cette discrimination me choque effectivement et j'estime qu'il faudrait y mettre un terme. Je sais que la question est difficile et plus particulièrement celle du choix à poser entre assurances "accidents du travail" et "maladie professionnelle". Si le travailleur connaît une période d'incapacité de travail en raison d'une violence survenue dans l'exécution de son contrat de travail, il est certain que l'origine de son incapacité est d'ordre professionnel. Sa prise en charge tombe dans le champ d'application des législations dites "risques professionnels". Le risque auquel est exposé le travailleur lors de l'exécution du travail trouve son origine à la fois dans l'environnement technique, mais aussi dans l'environnement humain.

Dès lors, je ne partage pas l'opinion de celles et ceux qui prétendent que le harcèlement est un phénomène de société et que pour cette raison, il n'y a pas lieu d'envisager une modification de la réglementation. Je vois dans le financement des risques professionnels mis à charge du patronat un excellent incitant à la prévention de la violence au travail. Sur le plan technique, je conviens tout à fait que la question de l'événement soudain est délicate. C'est évident. Cette notion, par contre, est tout sauf claire. J'en veux pour preuve les nombreux articles de doctrine qui critiquent la définition de l'accident du travail et qui remonte, je le rappelle, à 1967. S'il fallait inclure la notion de harcèlement dans l'assurance-loi, il serait tout à fait possible d'inscrire dans la législation une assimilation, de telle manière qu'une suite de micro événements ou une série d'événements spécifiques soient considérés comme un événement soudain. Le problème n'est pas, selon moi, d'ordre technique mais plutôt d'ordre politique. Par conséquent, ce débat prendra bientôt son envol.

06.03 Trees Pieters (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik ben blij dat er ook reactie komt vanuit één meerderheidspartij.

Mevrouw de minister, u zegt dat de wet op de mobbing geconcretiseerd zal worden. U hebt een periode van zes maanden uitgetrokken om via uw administratie voldoende informatie te geven aan het bedrijfsleven. Die hele discussie hebben wij hier gevoerd. De werkgevers hebben zich nogal wat geroerd omdat zij dat op alle vlakken zeer belastend vinden. Wanneer u die piste volgt – ik besluit dat het voorlopig nog maar een denkpiste is – om daarvan een beroepsziekte te maken, dan zal de last voor de werkgever opnieuw verzwaren. Ik wil echter niet voorlopen op de feiten. Uit uw antwoord heb ik begrepen dat u nog aan het overwegen bent, dat dit het resultaat is van een colloquium, dat u de diverse modaliteiten nog bekijkt om vast te stellen voor wie die beroepsziekte wel of niet kan. Ik zal daarop op het gepaste ogenblik nog terugkomen.

06.04 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de voorzitter, als man van het beroep zou ik daarover graag nog iets zeggen. Ik ken een dame ...

de erkenning van geweld op het werk als beroepsrisico, en de rol van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid bij de certificatie van de actoren.

U heeft het niet over de discriminatie, waaraan ik paal en perk wens te stellen, van slachtoffers van niet-erkende beroepsrisico's ten opzichte van slachtoffers van erkende beroepsrisico's. Het risico waaraan de werknemer blootstaat tijdens het werk, is de resultante van technische en menselijke omgevingsfactoren. De financiering van beroepsrisico's door de werkgever is mij dunkt een prima instrument ter preventie van geweld op het werk.

De kwestie van de plotselinge gebeurtenis is allesbehalve duidelijk. Wettelijk kan in een gelijkstelling voorzien worden, zodat een opeenvolging van microgebeurtenissen als plotselinge gebeurtenis kan worden aangemerkt. Dit is evenwel geen technisch, maar een politiek probleem. Het debat zal nu echt uit de startblokken komen.

06.03 Trees Pieters (CD&V): Les employeurs ont réagi, estimant que cette réglementation leur est extrêmement préjudiciable. Considérer le harcèlement comme une maladie professionnelle rendrait la situation plus difficile encore. Je reviendrai sur ce point.

(...)

Neen, mevrouw de minister ...

(...)

Neen, maar dit is wel interessant.

De **voorzitter**: Zegt u eens welke dame u kent, mijnheer Valkeniers.

06.05 Jef Valkeniers (VLD): Verontschuldigd mij, mevrouw de minister, maar ik zou toch willen dat u eens even luistert. Ik ken het geval van een dame, ambtenaar bij de administratie, die ziek wordt wegens “seksuele teistering”, zoals dat in het Afrikaans wordt genoemd.

De **voorzitter**: Teistering?

06.06 Jef Valkeniers (VLD): Teistering noemen ze dat, ja. Wij spreken van seksuele intimidatie.

06.07 Laurette Onkelinx, ministre: Sur le lieu de travail?

06.08 Jef Valkeniers (VLD): Oui, sur le lieu de travail.

Zij wordt dus ziek. Zij is lang ziek. Zij wordt wat men noemt “op beschikbaarheid” gesteld. Haar groot probleem is dat zij die man voor de rechtbank daagt. Natuurlijk, wij kennen ons Belgisch rechtssysteem: dat duurt jaren en jaren. Intussen wordt die patiënte niet alleen het slachtoffer van seksuele intimidatie, maar zij wordt op dat moment ook querulant. Zij wordt querulant, ze wordt moeilijk, ze vindt dat de rechtbank te lang wacht en dat die zaak uitgesproken moet worden.

Les médecins du travail commencent déjà à transformer la disponibilité pour cause de harcèlement en absence pour maladie professionnelle. Ne faut-il pas indiquer aux services médicaux qu'il ne s'agit pas encore d'une loi?

Het volgende is interessant. Zij komt bij de arbeidsgeneesheer van het ministerie in de Belliardstraat. Die dokter zegt tegen die dame dat zij wel voor 60% beschikbaar is, maar dat hij van oordeel is, na de uitspraak van de minister, dat zij onrechtmatig is behandeld. Eigenlijk moest dat volgens hem beschouwd worden als een beroepsziekte. Die dokter wil dus artikel 15 toepassen. Vanaf dan zou die dame opnieuw haar volledige wedde ontvangen. Het loon dat zij in het verleden niet heeft gekregen, zou zij alsnog trekken.

Dat betekent dat wij toch voorzichtig moeten zijn. Alhoewel het nog geen wet is, zien wij nu al dat de arbeidsgeneesheren bezig zijn met die gevallen gelijk te schakelen met beroepsziekten. Nu vraag ik mij af of uw diensten ook niet die medische diensten op de hoogte moeten brengen van het feit dat dit nog geen wet is. Ik vrees eerlijk gezegd dat heel wat van die vrouwen, die het slachtoffer worden van seksuele intimidatie, een rechtszaak zullen inspannen tegen de betrokken persoon, wat hun recht is. Het uitblijven van een uitspraak zal echter leiden tot het aanslepen van die zaken, zodat al die vrouwen uiteindelijk op non-activiteit worden geplaatst voor de rest van hun leven. Dat is volgens mij toch geen goede evolutie. Het moet toch onze bedoeling zijn om die personen, hoewel ik betreurt wat er gebeurt, terug in het normale arbeidsproces te integreren. Wij moeten daarover toch eens nadenken. Dat is de reden waarom ik dat even vermeld.

De **voorzitter**: Mijnheer Valkeniers, omdat u de ouderdomsdeken bent laat ik u af en toe spreken, maar als u daarover iets te zeggen hebt, kunt u ook een vraag stellen. Daarvoor hebben wij ook een wetsontwerp goedgekeurd. Dat is ondertussen in uitvoering, wat een bepaalde procedure inhoudt. De mensen die belaagd of geteisterd worden, hebben inderdaad ook hun rechten.

Le **président**: Si vous souhaitez compléter le projet, faites-le.

Als u dat wilt aanvullen, verscherpen of verduidelijken in het belang van vrouwen en mannen ...

06.09 **Jef Valkeniers** (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik stel vast dat de arbeidsgeneesheren van het ministerie van Volksgezondheid nu al beginnen met de toepassing van die wet.

De **voorzitter**: Dat neem ik aan.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 11.36 uur.

La réunion publique de commission est levée à 11.36 heures.